

Amt für Volksschule und Sport
Uffizi per la scola populara ed il sport
Ufficio per la scuola popolare e lo sport

D i r e c t i v a s
per excluder scolaras e scolars
da l'instrucziun

december 2009

Cuntegn

1.	Situaziun legala da partenza	pagina	3
2.	Princip per l'exclusiun	pagina	3
3.	Motivs d'exclusiun	pagina	4
4.	Integraziun tempriva da persunas e d'istanzas	pagina	4
5.	Finamiras en cas d'ina exclusiun d'in uffant da l'instrucziun	pagina	5
6.	Glista da controlla en cas d'ina procedura d'exclusiun	pagina	5
7.	Aspects giuridics impurtants en connex cun in'exclusiun	pagina	7
8.	Posts d'infurmaziun	pagina	7
9.	Procedura suenter l'exclusiun d'in uffant	pagina	8
10.	Represa d'in uffant excludì	pagina	8
11.	Remartgas finalas	pagina	9
	AGIUNTA		
	Glista d'instituziuns pussaivlas		
	– scolas spezialas reconuschidas	pagina	11
	– instituziuns d'assistenza	pagina	13

1. Situaziun legala da partenza

Tenor l'art. 14 da la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun pon scolaras e scolars che engrevgeschan permanentamain l'instrucziun u il clima d'instrucziun – malgrà l'admoniziun e malgrà l'orientaziun da las personas cun la pussanza dals geniturs – vegnir exclus da l'instrucziun cun ina decisiun dal cussegl da scola sin basa d'in rapport en scrit da l'inspecturat da scola cumpetent e dal servetsch psicologic da scola ed annunziand quai a l'autorità tutelara.

Las directives qua avant maun mussan co che questa disposiziun duai vegnir realisada.

2. Princip per l'exclusiun

L'exclusiun d'in uffant da l'instrucziun è d'applitgar da princip en moda restrictiva, e quai per ponderaziuns pedagogicas. Ella è da vesair sco ultima pussaivladad e duai vegnir applitgada mo en cas da problems gravants dal cumportament.

- In'exclusiun da la scola è pir admissibla sco ultima mesira, sche mesiras pli miaivlas sco ina midada da la classa u da la chasa da scola è sa cumprovas sco soluziuns che na bastan definitivamain betg. Er sto vegnir examinà ordavant, sch'ina midada en ina scola speziala per uffants cun singularitads dal cumportament vegniss en dumonda.
- Tenor la giurisdicziun dal tribunal federal vegni mo en dumonda – durant il temp obligatoric da la scola populara – d'excluder ina scolara u in scolar da la scola per maximalmain 12 emnas per onn da scola, e quai cun ordinar mesiras substitutivas.

3. Motivs d'exclusiun

In'exclusiun d'in uffant da la scola è inditgada e giustifitgada, sche, pervia da ses problems da cumportament, in uffant absorbescha la persuna d'instrucziun talmain u influenzescha la communitad da scola uschia, ch'ils interess da las ulteriuras scolaras e dals ulteriurs scolars na vegnan betg pli resguardads suffizientamain.

L'exclusiun po vegnir chaschunada da problems da cumportament complexes sco p.ex.

- tenuta da lavur permanentamain nauscha, cumbinada cun problems disciplinars (p.ex. en connex cun il consum da drogas u cun la refusa d'ir a scola);
- nunobservaziun repetida d'ordinaziuns da la persuna d'instrucziun u da las autoritads;
- disturbis da l'instrucziun malgrà admoniziuns e malgrà chastis;
- smanatscha ed applicaziun da violenza;
- periclitaziun e tirannisaziun da conscolaras e da conscolars.

4. Integraziun tempriva da personas e d'istanzas

Avant che excluder in uffant da la scola ston las suandantas personas e las suandantas istanzas vegnir integradas en la procedura da decisiun:

- las personas cun la pussanza dals geniturs;
- las personas spezialisadas (personas d'instrucziun, terapeutas e terapeuts, il collegi, la suprastanza da la chasa da scola, la direcziun da la scola, il servetsch psicologic da scola, il servetsch psichiatric per uffants e giuvenils dal Grischun, l'inspecturat da scola);
- las autoritads da scola (la suprastanza dal cussegl da scola, il cussegl da scola);
- ils centers da cumpetenzza da las scolas spezialas per uffants cun disturbis dal cumportament;
- las autoritads tutelaras.

A las personas responsablas vegni recumandà da dar a l'uffant pertutgà – avant che l'excluder da la scola – in temp da cumprova adequat, inditgond cleras finamiras e fixond termins, sche quai para dad esser il gist en la situaziun concreta. Pir sch'ils success giavischads na sa mussan betg, vegn en dumonda in'exclusiun da la scola.

Areguard il termin mussa l'experiencescha, ch'ils servetschs spezialisads e che las autoritads, en spezial las autoritads tutelaras, stuessan vegnir integrads a temp.

5. Finamiras en cas d'ina exclusiun d'in uffant da l'instrucziun

Cun excluder in uffant da l'instrucziun vegnan persequitadas differentas finamiras:

- Sco emprim duai vegnir distgargià e meglierà il clima d'instrucziun per ils auters uffants e per la(s) persuna(s) d'instrucziun. I duai puspè vegnir creà in bun clima da lavur e d'emprender.
- Per l'uffant exclus vali da stgaffir las premissas per al pudair integrar puspè en la scola oriunda u en in'otra instituziun da scola ubain per ch'el possa da nov fitgar pe en structuras ordaifer la scola.

6. Glista da controlla en cas d'ina procedura d'exclusiun

Avant che excluder in uffant da la scola ston las instanzas responsablas sclerir las suandantas dumondas:

Abreviaziuns: CSE: cussegliaziun da scola e d'educaziun
SPUG: servetsch psichiatric per uffants e giuvenils

Dumonda	Instanza responsabla: persuna d'instrucziun	Persunas participadas
1	Ha la persuna d'instrucziun reflectà ses agen stil d'instrucziun areguard la problematica da cumportament da l'uffant cun in cumportament singular ed ha ella fatg las adattaziuns organisatoricas, metodicas e didacticas e disciplinaras correspudentas?	- persuna d'instrucziun
2	Ha la persuna d'instrucziun discutà la problematica cun las persunas cun la pussanza dals geniturs e fixà en scrit las cunvegnas (cunvegnas da finamiras cun termin controllabels)?	- persuna d'instrucziun - persunas cun la pussanza dals geniturs
3	Ha la persuna d'instrucziun integrà en sias stentas las pussaivladads ch'i dat entaifer il team da persunas d'instrucziun ed entaifer la direcziun da la scola?	- persuna d'instrucziun - team da persunas d'instrucziun - direcziun da la scola
4	Han la persuna d'instrucziun e las persunas cun la pussanza dals geniturs constatà, sin fundament da l'examinaziun, che las cunvegnas (cunvegnas da finamiras) n'èn betg vegnidas observadas entaifer il termin fixà?	- persuna d'instrucziun - persunas cun la pussanza dals geniturs
5	Han ins examinà l'utilitad e la realisabladad da las mesiras pedagogicas e terapeuticas resp. da la promoziun en ina classa pitschna ed han ins eventualmain fatg diever da quellas?	- persuna d'instrucziun - CSE - cussegl da scola
6	Ha la persuna d'instrucziun u in servetsch da cussegliaziun infurmà a bucca u en scrit sufficientmain il cussegl da scola e l'inspecturat da scola davart las difficultads pli e pli grondas?	- persuna d'instrucziun - CSE - SPUG - cussegl da scola - inspecturat da scola

	Instanza responsabla: cussegl da scola	
7	Exista in rapport en scrit da la persuna d'instrucziun da classa? È vegnì integrà en quel in giudicament da la situaziun ch'è vegnì fatg da las persunas d'instrucziun spezialisadas e da la persuna spezialisada en pedagogia curativa da scola (PCS)?	<ul style="list-style-type: none"> - cussegl da scola - persuna d'instrucziun - CSE - SPUG - inspecturat da scola
8	Èn las persunas cun la pussanza dals geniturs vegnidas orientadas a bucca u en scrit davart il svilup ed èn ellas vegnidas integradas en quel? Èn ellas vegnidas admonidas en cas da basegn?	<ul style="list-style-type: none"> - cussegl da scola - persuna d'instrucziun - persunas cun la pussanza dals geniturs
9	È vegnida examinada ed exequida la consultaziun dals servetschs da cussegliaziun (servetsch psicologic da scola, servetsch psichiatric per uffants e giuvenils)?	<ul style="list-style-type: none"> - cussegl da scola - persuna d'instrucziun - CSE - SPUG - inspecturat da scola
10	È vegnida examinada, eventualmain iniziada e realisada l'assegnaziun da l'uffant ad ina scola speziala per uffants cun in cumportament singular?	<ul style="list-style-type: none"> - persuna d'instrucziun - persunas cun la pussanza dals geniturs - cussegl da scola - CSE - SPUG - inspecturat da scola
11	Èn las persunas cun la pussanza dals geniturs vegnidas orientadas davart l'eventuala exclusiun e davart la proxima annunzia a l'autorità tutelara? Han ellas già la pussaivladad da s'exprimer davart la mesira?	<ul style="list-style-type: none"> - cussegl da scola - persunas cun la pussanza dals geniturs
12	È l'autorità tutelara vegnida orientada en furma adattada (a bucca u en scrit) davart il proxim svilup e davart l'eventuala exclusiun?	<ul style="list-style-type: none"> - cussegl da scola - autorità tutelara - persunas cun la pussanza dals geniturs
13	Existan rapports dal servetsch psicologic da scola e da l'inspecturat da scola?	<ul style="list-style-type: none"> - cussegl da scola - CSE - inspecturat da scola
14	Ha il cussegl da scola concludì l'exclusiun?	<ul style="list-style-type: none"> - cussegl da scola
15	Ha il cussegl da scola orientà en scrit las persunas cun la pussanza dals geniturs, l'autorità tutelara e las persunas spezialisadas involvidas davart la realisaziun da l'exclusiun?	<ul style="list-style-type: none"> - cussegl da scola - persunas cun la pussanza dals geniturs - autorità tutelara - persunas spezialisadas

7. Aspects giuridics impurtants en connex cun in'exclusiun

Dal punctg da vista giuridic ston vegnir resguardads ils suandants aspects:

- orientar ed admonir las persunas cun la pussanza dals geniturs (cf. punct 8 da la glista da controlla);
- procurar per in rapport en scrit da l'inspecturat da scola cumpetent e dal servetsch psicologic da scola (cf. punct 13 da la glista da controlla);
- conceder l'attenziun giuridica (cf. punct 11 da la glista da controlla) avant che realschar in conclus (posiziun en scrit u – en situaziuns d'urgenza – a bucca da las persunas cun la pussanza dals geniturs);
- conclus dal cussegl da scola concernent l'exclusiun, cun annunzia a l'autorità tutelara (cf. ils puncts 14 e 15 da la glista da controlla);
- il conclus dal cussegl da scola cuntegna la suandanta indicaziun dals meds legals:

Cunter questa decisiun poi vegnir recurrì tar il departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient, Quaderstrasse 17, 7001 Cuir, e quai entaifer 30 dis dapi la communicaziun.

L'acta da recurs sto cuntegnair ina proposta ed ina motivaziun. Ella sto vegnir suttascritta ed inoltrada en dus exemplars cun agiuntar ils meds da cumprova disponibels sco er la decisiun contestada.

8. Posts d'infurmaziun

En cas da dumondas concernent l'exclusiun stattan a disposiziun per infurmaziuns – ultra da las collavuraturas e dals collavuratur regiunals da l'inspecturat da scola e da scolina e dal servetsch psicologic da scola – las suandantas persunas dal departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient (DECA):

en cas da dumondas giuridicas: Marco Wieland, manader dal servetsch giuridic dal DECA, tel.: 081 257 27 24,
e-mail: marco.wieland@rd.gr.ch

en cas da dumondas generalas: Andrea Caviezel, manader da l'inspecturat da scola e da scolina, tel.: 081 257 30 51,
e-mail: andrea.caviezel@avs.gr.ch

Georges Steffen, manader dal servetsch psicologic da scola, tel. 081 257 27 41,
e-mail: georges.steffen@avs.gr.ch

9. Proceder suenter l'exclusiun d'in uffant

La cumpetenzza per intermediar plazzas adattadas suenter in'exclusiun è da princip chausa da las personas cun la pussanza dals geniturs e da las autoritads tutelaras. Igl è lur incumbenza da decider, tgeninas da las suandantas pussaivladads che vegnan en consideraziun:

- mesiras educativas (p.ex. chasas d'educaziun)
- engaschament da lavur temporar
- integraziun professiunala anticipada e.u.v.

Las personas cun la pussanza dals geniturs e las autoritads tutelaras pon consultar servetschs da cussegliaziun en vista ad in'eventuala reintegraziun, e quai en il senn d'in sustegn professiunal. Per il servetsch psicologic da scola e per ils inspecturats vala quai durant l'obligaziun d'ir a scola da l'uffant.

10. Represa d'in uffant excludì

Sche 12 emnas èn scadidas vegn l'uffant puspè reprenì en scola. Resalvadas restan autras soluziuns sco per exempel en in center da cumpetenzza da la scolaziun speziala u en ina instituziun d'educaziun. Recumandà vegn il suandant proceder:

- discurs da recepziun tranter las autoritads, las personas d'instrucziun, las personas cun la pussanza dals geniturs e l'uffant pertutgà
- fixar ils resultats en ina cunvegna en scrit. Quella dat infurmaziun davart las mesiras da sustegn, davart la recepziun e davart il termin da la controlla da las finiras sco er davart las alternativas en cas che la represa na reussescha betg.

Sch'ina autoritad tutelara constatescha ina clera meglieraziun dal cumportament d'in uffant suenter l'exclusiun, alura datti – cun las suandantas premissas – la pussaivladad d'al reprender en scola avant che 3 mais èn scadids.

L'autoritad tutelara fa ina proposta al cussegl da scola da reprender l'uffant puspè en scola. La proposta sto cuntegnair ils suandants elements:

- posiziun da l'instituziun che assistescha
- expertisa d'in servetsch spezial involvì
- posiziun (autogiudicament) da l'uffant pertutgà
- posiziun e proposta da las personas cun la pussanza dals geniturs
- proposta concreta davart la represa en scola, cun cleras indicaziuns (termin, classa)

Il cussegl da scola examinescha la proposta e decida davart l'eventuala represa.

11. Remartgas finalas

Impuls davart il tema "Problems da cumportament en scola" cuntegnan er las propos-
tas dal departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient da l'october 1999
davart il tractament da disturbis dal cumportament en scola ed en scolina sco er il fegl
d'infurmaziun da l'uffizi dal matg 2000 davart la collavuraziun tranter las persunas
d'instrucziun, ils geniturs, ils servetschs speziels e las autoritads en connex cun
disturbis dal cumportament d'uffants e da giuvenils en scola.

AGIUNTA

Glista d'instituziuns pussaivlas

Scolas spezialas reconuschidas

Ils custs vegnan purtads per regla da l'assicuranza d'invaliditad, dal chantun, da las vischnancas e da las personas cun la pussanza dals geniturs.

Num e gener da l'instituziun	Adressa	Contact tel. / fax / e-mail / internet	Ulteriuras indicaziuns importantas
Bergschule Avrona (center da cumpetenzza da la scolaziun speziala)	7553 Tarasp	Tel.: 081 861 20 10 Fax: 081 861 20 13 Email: sekretariat@bergschule-avrona.ch www.bergschule-avrona.ch	plazzas: 24 vegliadetgna: 11 – 15
Casa Depuoz (center da cumpetenzza da la scolaziun speziala)	7166 Trun	Tel.: 081 920 21 31 Fax: 081 920 21 32 E-Mail: info@casa-depuoz.ch www.casa-depuoz.ch	plazzas: totalmain 37 internas: 12 externas: 20 a Castrisch: 5 vegliadetgna: 5 – 16 cun la pussaivladad da restar fin 18
Giuvaulta, Zentrum für Sonderpädagogik (center da cumpetenzza da la scolaziun speziala)	7405 Rothenbrunnen	Tel.: 081 650 11 11 Fax: 081 650 11 10 Email: geschaeftsleitung@giuvaulta.ch www.giuvaulta.ch	plazzas: 60 internas 30 a Zernez 10 a Roveredo 10 a Puntraschigna 5 vegliadetgna: 4 – 16 cun la pussaivladad da restar fin 18
Schulheim Chur (center da cumpetenzza da la scolaziun speziala)	Masanserstrasse 205, 7000 Chur	Tel.: 081 354 92 50 Fax: 081 354 92 51 Email: geschaeftsleitung@schulheimchur.ch www.schulheim-chur.ch	plazzas: 80 vegliadetgna: 4 – 16 cun la pussaivladad da restar fin 18
Schulheim Scharans (center da cumpetenzza da la scolaziun speziala)	7412 Scharans	Tel.: 081 650 02 02 Fax: 081 650 02 46 E-Mail: scharans@sghheime.ch www.schulheimscharans.ch	plazzas: 24 vegliadetgna: 7 – 15

Name und Art der Institution	Adresse	Kontakt Tel. / Fax / E-Mail / Internet	Ulteriuras indicaziuns impurtantas
Schulheim Zizers (center da cumpetenzza da la scolaziun speziala)	Kantonsstrasse 16, 7205 Zizers	Tel.: 081 300 01 30 Fax: 081 300 01 31 E-Mail: zizers@sghheime.ch www.schulheimzizers.ch	plazzas: 24 vegliadetgna: 7 – 16
Therapiehaus Fürstenwald (center da cumpetenzza da la scolaziun speziala)	Waisenhausstr. 1, 7000 Chur	Tel.: 081 353 10 64 Fax: 081 353 72 42 E-Mail: sekretariat.thf@kjpd.gr.ch www.kjpd.gr.ch	plazzas: 24 vegliadetgna: 7 – 16
Schulinternat Flims (center da cumpetenzza da la scolaziun speziala)	Via Sorts Sut 16, 7018 Flims Waldhaus	Tel.: 081 911 12 69 Fax: 081 911 44 09 E-Mail: info.flims@zkj.ch www.schulinternatflims.ch	plazzas: 16 vegliadetgna: 6 – 12
Stiftung Scalottas (center da cumpetenzza da la scolaziun speziala)	7412 Scharans	Tel.: 081 632 18 18 Fax: 081 632 18 88 E-Mail: info@scalottas.ch www.scalottas.ch	plazzas: 12 vegliadetgna: 4 – 16 cun la pussaivladad da restar fin 18
Schule an der Linth (scola speziala)	Linthkolonie 1, 8866 Ziegelbrücke	Te.l: 055 617 21 40 Fax: 055 617 21 49 Email: info@schule-linth.ch www.schule-linth.ch	plazzas: 36 vegliadetgna: 7 – 16
Kinder Dörfli (scola speziala)	Altgonzenbach 9601 Lütisburg Station	Tel.: 071 932 30 00 Fax: 071 932 30 09 Email: info@kinderdoerfli.ch www.kinderdoerfli.ch	plazzas: 72 vegliadetgna: 6 – 16
Stiftung Hirslanden (staziun d'observaziun)	Witellikerstr. 45, 8008 Zürich	Tel.: 044 389 20 20 Fax: 044 389 20 21 E-Mail: sekretariat@stiftung-hirslanden.ch www.stiftung-hirslanden.ch	plazzas: 7 vegliadetgna: 14 – 18
Stiftung Albisbrunn Schul- & Berufsbildungsheim (scola speziala)	Ebertswilerstr. 33, 8915 Hausen am Albis	Tel.: 044 764 81 81 Fax: 044 764 81 91 E-Mail: info@albisbrunn.ch www.albisbrunn.ch	plazzas: 24 vegliadetgna: 13 – 17

Instituziuns d'assistenza

Ils custs vegnan purtads da las personas cun la pussanza dals geniturs ed eventualmain da las vischnancas.

Num e gener da l'instituziun	Adressa	Contact tel. / fax / e-mail / internet	Ulteriuras indicaziuns importantas
MZjE Arxhof (center da mesiras per personas giuvas creschidas)	Postfach, 4435 Niederdorf	Tel.: 061 955 22 22 Fax: 061 951 22 11 E-Mail: arxhof@bl.ch www.arxhof.ch	plazzas: 46 vegliadetgna: 17 – 25
Kalchrain (center da mesiras per personas giuvas creschidas)	Kalchrain, 8536 Hüttwilen	Tel.: 052 748 23 23 Fax: 052 748 23 25 E-Mail: kalchrain@tg.ch www.kalchrain.ch	plazzas: 55 vegliadetgna: 17 – 25
AHBasel (intervenziun en cas da crisa per giuvenils)	Missionsstr. 47a, 4055 Basel	Tel.: 061 381 20 62 Fax: 061 381 20 72 E-Mail: info@ahbasel.ch www.ahbasel.ch	plazzas: 16 vegliadetgna: 12 – 18
Heimgarten Bern (staziun d'observaziun per giuvenilas)	Muristr. 29, 3006 Bern	Tel.: 031 357 51 51 Fax: 031 357 51 50 E-Mail: info@heimgartenbern.ch www.heimgartenbern.ch	plazzas: 7 vegliadetgna: 14 – 18
Berufsbildungsheim Neuhof (chasa d'educaziun cun renconuschientscha da l'uffizi federal da giustia)	5242 Birr	Tel.: 056 464 25 25 Fax: 056 464 25 26 E-Mail: j.scheibler@neuhof.org www.neuhof.org	plazzas: 40 vegliadetgna: 15 – 18
Durchgangsstation Winterthur (DSW) (center d'admissiun/center transitoric)	Tösstalstr. 48, 8400 Winterthur	Tel.: 052 213 22 22 Fax: 052 213 22 21 E-Mail: info@dsw.ch www.dsw.ch	plazzas: 9 vegliadetgna: 13 – 18
Erlenhof (chasa da giuvenils)	Erlenhofstr.48, 4153 Reinach	Tel.: 061 716 45 45 Fax: 061 716 45 00 E-Mail: a.sennrich@erlenhof.jugendheim.ch www.erlenhof-jugendheim.ch	plazzas: 46 vegliadetgna: 14 – 18
Foyer in den Ziegelhöfen (center d'admissiun/center transitoric)	In den Ziegelhöfen 26, Postfach, 4015 Basel	Tel.: 061 307 95 30 Fax: 061 307 95 35 E-Mail: ziegelhoefen@foyerbasel.ch www.foyerbasel.ch	plazzas: 11 vegliadetgna: 12 – 18

Num e gener da l'instituziun	Adressa	Contact tel. / fax / e-mail / internet	Ulteriuras indicaziuns importantas
Foyer Neubad (chasa d'observaziun)	Holeestr. 117, 4015 Basel	Tel.: 061 302 78 73 Fax: 061 302 76 40 Email: neubad@foyerbasel.ch www.foyerbasel.ch	plazzas: 7 vegliadetgna: 14 – 18
Foyer Obstgarten (chasa da dimora)	Obstgartensteig 2, 8006 Zürich	Tel.: 044 362 26 59 Fax: 044 361 79 96 Email: foyer.obstgarten@zjk.ch www.obstgarten.org	plazzas: 14 vegliadetgna: 15 – 20
Foyer Rütimeyerstrasse (chasa da dimora)	Rütimeyerstr. 14, 4011 Basel	Tel.: 061 281 25 11 Fax: 061 281 25 11 E-Mail: ruetimeyer@foyerbasel.ch www.foyerbasel.ch	plazzas: 8 vegliadetgna: 15 – 18
Gfellergut, Sozialpädagogisches Zentrum (chasa d'educaziun)	Stettbachstr. 300, Postfach, 8051 Zürich	Tel.: 043 299 33 33 Fax: 043 299 33 34 E-Mail: info.gfellergut@zjk.ch www.gfellergut.ch	plazzas: 58 vegliadetgna: 15 – 22
Jugenddorf St. Georg (chasa d'educaziun)	6213 Knutwil Bad	Tel.: 041 925 78 78 Fax: 041 925 78 79 Email: info@jugenddorf.ch www.jugenddorf.ch	plazzas: 18 vegliadetgna: 14 – 18
Jugendheim Prêles (chasa d'educaziun)	2515 Prêles	Tel.: 032 315 04 04 Fax: 032 315 04 00 E-Mail: jugendheim.preles@pom.be.ch	plazzas: 62 (2010/11 mo 50) vegliadetgna: 15 – 18
Jugendheim Schenkung Dapples (chasa d'educaziun)	Flühgasse 80, 8008 Zürich	Tel.: 044 381 60 65 Fax: 044 381 11 01 E-Mail: dapples@dapples.ch www.dapples.ch	plazzas: 30 vegliadetgna: 16 – 20
Jugendstätte Bellevue (chasa d'educaziun per mattas e per dunnas giuvnas)	Alte Landstr. 6b, 9450 Altstätten	Tel.: 071 757 99 00 Fax: 071 757 99 01 E-Mail: sekretariat@bellevuenet.ch www.bellevuenet.ch	plazzas: 19 vegliadetgna: 14 – 18
Massnahmenzentrum Uitikon (mesiras per juvenils e per persunas giuvnas creschidas)	Zürcherstr. 100, 8142 Uitikon-Waldegg	Tel.: 044 406 16 16 Fax: 044 406 16 11 Email: info-mzu@ji.zh.ch www.mzu.ch	plazzas: 69 (fin l'onn 2013 mo 40) vegliadetgna: 17 – 25

Num e gener da l'instituziun	Adressa	Contact tel. / fax / e-mail / internet	Ulteriuras indicaziuns importantas
Kantonale Beobachtungsstation (chasa d'observaziun)	Hühnerbühlstr. 206, 3065 Bolligen	Tel.: 031 924 36 36 Fax: 031 924 36 19 E-Mail: info.beo@jgk.be.ch	plazzas: 30 vegliadetgna: 14 – 18
Kantonales Jugendheim (realisaziun da mesiras da protecziun dal dretg penal per juvenils)	Postfach 64, 4663 Aarburg	Tel.: 062 787 01 01 Fax: 062 787 01 00 E-Mail: jugendheim@ag.ch www.ag.ch/jugendheim	plazzas: 48 vegliadetgna: 15 – 18
Kantonales Jugendheim Platanenhof (chasa d'educaziun)	9242 Oberuzwil	Tel.: 071 955 41 00 Fax: 071 955 41 01 E-Mail: eveline.nagel@sg.ch www.platanenhof.sg.ch	plazzas: 42 vegliadetgna: 13 – 20
Kantonales Jugendheim Lory (chasa d'educaziun)	Thunstr. 14, Postfach 2026 3110 Münsingen	Tel.: 031 724 70 70 Fax: 031 7214 70 71 E-Mail: jugendheim.lory@pom.be.ch	plazzas: 28 vegliadetgna: 14 – 18
Landheim Brütisellen (chasa d'educaziun)	Neue Winterthurerstr. 40, Baltenswil, 8303 Bassersdorf	Tel.: 044 838 45 45 Fax: 044 838 45 65 E-Mail: info@landheim.ch	plazzas: 32 vegliadetgna: 15 – 22
Modellstation Somosa (instituziun speziala)	Zum Park 20, 8404 Winterthur	Tel.: 052 244 50 00 Fax: 052 244 50 22 E-Mail: sekretariat@somosa.ch	plazzas: 20 vegliadetgna: 15 – 20
Pädagogisch-therapeutisches Kleinheim (chasa da dimora)	Einsiedlerstr. 147, 8810 Horgen	Tel.: 044 726 10 72 Fax: 044 726 11 53 E-Mail: klho@jugendnetzwerk.ch	plazzas: 8 vegliadetgna: 13 – 16
Pädagogisch-therapeutisches Kleinheim Hirzel (chasa da dimora)	Schönenbergstr. 49, 8816 Hirzel	Tel.: 044 729 99 80 Fax: 044 729 99 81 E-Mail: klhi@jugendnetzwerk.ch	plazzas: 8 vegliadetgna: 13 – 16
Burghof Pestalozzi-Jugendstätte (chasa d'observaziun)	Burghofstr. 24. 8157 Dielsdorf	Tel.: 044 854 84 84 Fax: 044 854 84 85 Email: info.burghof@zgj.ch	plazzas: 40 vegliadetgna: 16 – 22
Sonnegg, Wohn- und Schulheim für junge Frauen (chasa d'educaziun)	Sonneggstr. 28, Postfach 28, 3123 Belp	Tel.: 031 818 83 83 Fax: 031 818 83 80 E-Mail: info@sonnegg-belp.ch	plazzas: 16 vegliadetgna: 14 – 16
KARPFENWEG Sozialpädagogische Wohngruppen (chasa da dimora)	Karpfenweg 15, 4052 Basel	Tel.: 061 378 98 40 Fax: 061 378 98 49 Email: info@karpfenweg.ch	plazzas: 20 vegliadetgna: 14 – 20

Num e gener da l'instituziun	Adressa	Contact tel. / fax / e-mail / internet	Ulteriuras indicaziuns importantas
Riesbach – Krisenintervention für Jugendliche (center d'admissiun/center transitoric)	Neumünsterstr. 2, 8008 Zürich	Tel.: 044 383 64 15 Fax: 044 383 54 84 Email: info.riesbach@zki.ch www.riesbach.com	plazzas: 12 vegliadetgna: 13 – 18
Stiftung Wolfbrunnen (scola-dimora)	Hauptstr. 4, 4415 Lausen	Tel.: 061 921 06 30 Fax: 061 921 06 26 E-Mail: info@wolfbrunnen.ch	plazzas: 12 vegliadetgna: 13 – 18
Therapieheim Sonnenblick (chasa da terapia)	Sonnhaldenstr. 3, 6047 Kastanienbaum	Tel.: 041 349 40 10 Fax: 041 349 40 11 E-Mail: info@therapieheim.ch	plazzas: 10 vegliadetgna: 14 – 18 (giuvnas)
Varnbüel St. Gallen, Wohnheim für Jugendliche in Ausbildung (chasa da dimora)	Müller-Friedberg-Strasse 3, 9000 St. Gallen	Tel.: 071 222 81 70 Fax: 071 223 19 11 E-Mail: varnbuel@varnbuel.ch	plazzas: 13 vegliadetgna: 15 – 20
Viktoria-Stiftung Richigen (center d'admissiun/center transitoric)	Richigengrabenstrasse 202, 3078 Richigen	Tel.: 031 838 77 77 Fax: 031 838 77 78 E-Mail: smile@viktoriarichigen.ch www.viktoriarichigen.ch	plazzas: 41 vegliadetgna: 12 – 22
Wohngruppe Altenhof (chasa da dimora)	Altenhofstr. 51, 8008 Zürich	Tel.: 044 422 10 00 Fax: 044 383 62 66 E-Mail: info.altenhof@zki.ch www.altenhof.ch	plazzas: 8 vegliadetgna: 15 – 18
Wohnheim Dynamo (chasa da dimora)	Diebold-Schilling-Strasse 16a, 6004 Luzern	Tel.: 041 410 57 17 Fax: 041 410 57 18 E-Mail: kontakt@wohnheimdynamo.ch	plazzas: 8 vegliadetgna: 16 – 20
Wohnheim für Lehrlinge Winterthur (chasa da dimora)	Theaterstr. 28. 8400 Winterthur	Tel.: 052 213 90 30 Fax: 052 213 01 71 E-Mail: info@lehrlingsheim.ch www.lehrlingsheim.ch	plazzas: 7 vegliadetgna: 16 – 20